

Nyhetsbrev från

NAV-industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Nummer 1

Februari 2019

info@navivast.se

**GLASETS HUS
LIMMARED**

NAVs Nyhetsbrev nr 1 2019

Välkommen att läsa NAVs första Nyhetsbrev för 2019!

Ett nytt verksamhetsår har just börjat och 2018 sammanfattades i den enkät som många medlemsmuseer svarat på, men inte alla. Välkomna också ni andra! VG-regionen behöver veta hur uppskattade arbetslivsmuseerna är.

NAVs årsmöte hålls i år lördagen den 6 april på Garnisonsmuseet i Axvall. Välkomna dit!

Då presenteras 2019 års NAV-karta med drygt 150 arbetslivsmuseer i regionen. Det är viktigt att vi får in uppgifter i god tid från våra medlemsmuseer till NAV-kartan. Uppdatering görs på NAVs hemsida.

Den digitala kartan blir allt viktigare när det gäller att locka besökare till våra medlemsmuseer. Besök NAVs hemsida (www.navivast.se) för att se möjligheterna till marknadsföring! Och kom ihåg att hålla den egna hemsidan uppdaterad!

Just nu förbereder vi Arbetslivsmuseernas Dag den 11 maj på Volvo Museum i Göteborg. Ett utmärkt tillfälle att synliggöra er verksamhet!

Anmälan görs på vår hemsida.

Vi rapporterar från den ena ordförandeträffen, i Limmared den 9 februari. Nästa träff blir i Vara 16 februari.

Det är tid att söka bidrag för att vårda kulturarvet! Riksantikvarieämbetet har 16 miljoner kronor att fördela, därav åtta miljoner för arbetslivsmuseer. Det flytande och k-märkta kulturarvet delar på en miljon från Sjöhistoriska museet.

Vi presenterar fyra nya medlemmar och rapporterar från flera arbetslivsmuseer. Välkommen att presentera även ditt museum i Nyhetsbrevet!

Läs om detta och mer därtill i vårt Nyhetsbrev!

REDAKTIONEN

Fotot på första sidan: Några av deltagarna framför Glasets Hus i Limmared, där den första av årets två Ordförandeträffar ägde rum. På bilden syns från vänster Karl-Hugo Fogelberg, Per Rosén, Nils Svensson, Einar Brodin, Lise-Lotte Kolmberger, Sten Björkman, Håkan Andersson och Tomas Gustafsson.

FOTO RICKARD SUNDSTRÖM

Innehåll:

	sidan
Nyhetsbrevet Nr 1 2019	2
Innehåll	2
Arbetslivsmuseernas Dag	3
Ordförandeträff i Limmared	4
Aktuella notiser	4
Nya medlemmar	5
Bidrag till kulturarvsarbete	5
Tre jubileer på Dalénmuseet i år	6
Storytelling på Linmuseet i Kville	7
Grynkörvstillverkning i Hembygdsparken Haraberget	8
Garnisonsmuseet Skaraborg	9
Fullsatta tomtetåg i Munkedal	10
Kurser	11

Redaktion:

Elin Andersson	tel. 070- 977 92 61	e-post elin.andersson@navivast.se
Einar Brodin	tel. 070- 530 77 79	e-post einar.brodin@navivast.se
Ingvar Kronhamn	tel. 076- 881 08 85	e-post ingvar.kronhamn@navivast.se

Vi i redaktionen vet att alla medlemmar och museer har massor av intressant och underhållande material i sina gömmor.

Vi är tacksamma för alla synpunkter, ideer, och inte minst alla bidrag, text och bilder till nyhetsbrevet.

**Nästa nyhetsbrev utkommer i maj 2019.
(Presstopp 2019-04-26)**

NAV - industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Box 15, S- 534 21 Vara
Tel: 072- 246 92 32
www.facebook.com/industriocharbetsliv.se

Org. nr. 80 24 61- 14 13
Bankgiro: 780- 73 65

E- post: info@navivast.se
Hemsida: www.navivast.se

Arbetslivsmuseernas Dag

ARBETSLIVS- MUSEERNAS DAG

GÖTEBORG 11 MAJ 2019

För sjätte året i rad anordnas Arbetslivsmuseernas Dag. I år blir det i samarbete med Volvo Museum i Arendal, Göteborg. Samma dag är det också Volvo Museums Dag som brukar locka 3 000 besökare.

Här finns stora ytor för utställare och besökare, även inomhus. Utomhus vid entrén finns bra och lämpliga platser för utställare med veteranfordon, stora motorer eller andra utomhusaktiviteter.

I år är temat "100 yrken"! Vi hedrar och lyfter fram yrken som har funnits i de olika arbetsmiljöer som representeras av utställarna. Lämpligen är Ni klädda i tidstypiska kläder för att visa upp era yrken och hantverk, med egna produkter eller aktiviteter.

I likhet med tidigare år är det tillåtet att sälja egenproducerade produkter, böcker, hantverk, mat m.m.

Arbetslivsmuseernas Dag är en dag för hela familjen. Det kommer att finnas många spännande aktiviteter för både barn och vuxna!

Ett exempel är "skattjakten" där barn tillsammans med vuxna och med skattkartans hjälp får träffa utställare med egna barnaktiviteter, för att hos dem "prova på" en aktivitet eller lösa en lättare uppgift.

Vill ni vara värd för en av dessa aktiviteter – meddela oss!

Arbetslivsmuseernas Dag och Volvo Museum håller öppet 11:00-16:00.

Fri entré och fri parkering för alla.

Dags att anmäla sig!

Planeringen pågår för fullt. Därför är det viktigt att vi nu får er anmälan att delta. Mer information och möjlighet till anmälan finns på NAVs hemsida. Där kan ni kortfattat beskriva vilka aktiviteter och yrken ni vill vara med och lyfta fram och presentera samt era önskemål om utställarbehov m.m. Se

www.navivast.se/arbetslivsmuseernas-dag-utställare

För utställarfrågor, kontakta Lise-Lotte Kolmberger tel 0739-02 20 84, lise-lotte.kolmberger@navivast.se

Varmt välkomna!

Aktuella notiser

Ordförandeträff i Limmared

Årets första ordförandeträff ägde rum i Limmared på Glasets Hus den 9 februari.

Träffen inleddes med att Kjell Svensson från Glasets Hus berättade om bakgrund och nutid för anläggningen. Den dagliga driften sköts till stor del av ett stort antal volontärer.

Glasmuseet visar olika Limmaredsglas från 1700-talet fram till dagens berömda ABSOLUT-flaska.

De olika programpunkterna under ordförandeträffen gav många intressanta diskussioner. En av dessa var möjlighet till lokal utdelning av NAV-kartan till olika platser i närområdet

Samverkan mellan NAV och medlemmarna samt mellan de olika medlemmarna sinsemellan diskuterades flitigt.

En första sammanställning över de inkomna enkätsvaren från medlemmarna redovisades.

Nu ser vi fram emot nästa ordförandeträff i Vara på lördag den 16 februari.

EINAR BRODIN

Barn och familjeaktiviteter

Barn är en viktig målgrupp om vi vill locka nya och fler besökare till våra museer och besöksmål. NAV kommer att bjuda in till inspirationsdag i syfte, att fler museer kan göra egna aktiviteter riktade för barn på våra arbetslivsmuseer i Västra Götaland.

Under denna inspirationsdag får vi öka vår kunskap, ta del av goda exempel och diskutera för att tillsammans skapa bra och kvalitativa Barn och familjeaktiviteter.

Tid; den 3 april, kl. 10-15,

Plats; Vänermuseum Lidköping.

Vi återkommer med program och inbjudan

Välkommen att skriva i Nyhetsbrevet!

Välkommen som medarbetare i vårt Nyhetsbrev! Det kan gälla en berättelse om ditt eget museum eller besöksmål eller något annat som du tycker andra läsare bör få del av.

Några saker att tänka på

Uppge författarens namn om du inte själv är författaren. Illustrera gärna din artikel med "talande foton" i god upplösning (300 dpi). Om det är människor som avbildats förvissa dig om deras samtycke. Ange fotografens namn och bifoga en bildtext.

Välkommen i spalterna!

REDAKTIONEN

Årsmöte 2019

NAVs årsmöte 2019 hålls på Garnisonsmuseet Skaraborg i Axvall lördagen den 6 april med början kl. 10.00. Kaffe och fralla från kl 09.30. Lunch äter vi på folkhögskolan 100 meter bort.

Garnisonsmuseet Skaraborg är ett av våra medlemsmuseer, invigdes på nuvarande plats 2018, läs mer i artikeln på sidan 9.

Under förmiddagen blir det olika informativa inslag. Eftermiddagen innehåller ett intressant föredrag och efter eftermiddagskaffet sedvanliga årsmötesförhandlingar.

Separat inbjudan med program kommer att skickas ut i början av mars månad.

**Reservera lördagen den 6 april för årsmötet
Välkomna!**

Efterlysning!

Valberedningen ser gärna att Ni inkommer med förslag på styrelsemedlemmar som vill och kan utveckla och driva NAV framåt.

Om ni har förslag kontakta; Henrik Olsson, telefon; 070-816 8 98 henrik.olsson@innovatum.se

Låt din berättelse gå till historien

Tillsammans vill vi lyfta fram Västra Götalands omvandling under industrialismen, den period från 1850 till idag då samhället förändrats som aldrig förr. Vi hoppas och tror att det hjälper oss att bättre förstå dagens omställning och vart samhället är på väg.

Vår digitala plattform prismavg.se är till för alla som är intresserade av industrisamhällets kulturarv. Om museer, intresseföreningar och andra aktörer delar med sig av sin kunskap kan vi tillsammans göra historien levande och din berättelse går till historien.

Plattformen gör det möjligt att använda allt från text och bilder, till ljudinspelningar och filmer för att presentera ditt innehåll. Ni kan med fördel använda det material ni redan har i era utställningar, medlemstidningar, årsböcker och liknande.

För att lära sig att lägga in material, eller för att få hjälp med att göra det, kontakta Jessica Bergström på Västarvet, jessica.bergstrom@vgregion.se. www.prismavg.se

Nya medlemmar i NAV!

Vi hälsar följande museer välkomna som medlemmar.

Antens kommunikationsmuseum

Museet är en verkstad och en mötesplats för teknik-historia. Här finns en unik samling av veteranbussar, last-bilar, ångmaskiner och äldre järnvägsvagnar.

Senaste tillskottet är ångslupen DAVID, byggd 1867 i Gävle. Den hörde tidigare hemma i Forsvik med namnet FORSVIK. Efter renovering kommer den att sättas i trafik på sjön Anten. Museet ligger i Kvarnabo utmed Anten-Gräfsnäs Järnväg.

Winga Vänner

Vinga ligger i Göteborgs skärgård, i Styrso socken i Västergötland. Det är en av Sveriges mest kända fyr-platser. Evert Taube växte upp på Vinga där hans far var fyrmästare.

Föreningen Winga Vänner bildades 1984. Föreningens syfte är att bevara byggnader och miljö som på Vinga påminner om fyr- och lotsplatsens stora betydelse för sjö-farten i gången tid samt att hålla området tillgängligt för allmänheten.

Under sommaren ordnar föreningen guidningar i fyren och båken. Fyrmästarbostaden visar hur arbetslivet var förr på Vinga. Föreningen driver även gästhamnen och kiosken. Båtförbindelse med Vinga finns sommartid från Hönö Klova.

Limmareds Hembygdsförening

Föreningen bildades 1955 och har en stor glassamling från Limmareds Glasbruk som nu finns i Glasets Hus. Föreningen har tre egna byggnader som fungerar som ett samlat museum. Fornåsen, en traditionell hembygdsgård som visar hur glasarbetarfamiljer bodde under 1800-talet. Ryggåsstugan från 1700-talet visar hur Kruta-Johan bodde. Lianderbyggnaden innehåller ett textilmuseum.

Föreningen Bogserbåten Herkules

Föreningen är en ideell förening som ska bevara motor-bogserbåten HERKULES åt eftervärlden som ett levande skeppstekniskt och kulturhistoriskt minne från en svunnen sjöfartsepok.

HERKULES byggdes 1939 på Öresundsvarvet i Landskrona för C L Hanssons Stuveri AB i Göteborg, ett dotterbolag till Johnsonlinjen i Stockholm. Därför bär HERKULES Rederi AB Nordstjernans skorstensmärke. Maskineriet är en Atlas Polar diesel med vridbara propellerblad.

Efter 42 år i sjöfartens tjänst lades HERKULES upp 1981 och ägs nu av en ekonomisk förening medan driften handhas av Föreningen Bogserbåten Herkules.

HERKULES ligger vid Göteborgs Maritima Centrum, har passagerarfartygscertifikat och gör beställnings-turer. Den är k-märkt och traditionsfartyg.

INGVAR KRONHAMN

Bidrag till kulturarvsarbete

Bidrag till arbetslivsmuseer

Bidrag till kulturarvsarbete är statliga medel som Riksantikvarieämbetet fördelar till insatser med syfte att bevara, använda och utveckla kulturarvet. Det är förordning (2017:628) om statsbidrag till kulturarvsarbete som styr bidragsgivningen.

Under 2019 kommer Riksantikvarieämbetet att fördela 16 miljoner kronor till arbetslivsmuseer, hembygds-museer och ideella kulturarvsverksamheter. Av den totala summan är 8 miljoner reserverade för arbetslivsmuseer.

Läs mer på Riksantikvarieämbetets hemsida om "Ansök om bidrag till kulturarvsarbete". Där står om vem som kan söka bidrag, vad man kan söka bidrag för och vad man i övrigt behöver tänka på inför bidragsansökan.

På hemsidan finns den anmälningsblankett som ska användas. Ansökningsperioden pågår fram till och med den 3 mars 2019.

På hemsidan finns även en handbok för att söka bidrag. ArbetSam arrangerar även kurser hur man "söker pengar", se kursprogrammet på ArbetSams hemsida!

Fartygsstöd 2018

Att bevara och bruka äldre fartyg är en komplex och kostsam uppgift. Sjöhistoriska museet fördelar ett ekonomiskt bidrag till historiskt värdefulla yrkesfartyg. Totalt delas en miljon kronor ut varje år, fördelat på en rad olika fartyg.

Stödet ska stimulera till insatser som gör att fartygen bevaras med en kulturhistorisk inriktning. Bidraget utgör normalt bara en mindre del av den totala kostnaden.

Bidrag kan sökas av ägare till fartyg som blivit k-märkta av Sjöhistoriska museet eller yrkesfartyg som står inför möjligheten att kunna k-märkas.

Läs mer på Sjöhistoriska museets hemsida. Där står att läsa vad fartygsstöd innebär och hur ansöknings-förfarandet fungerar.

Där finns även blanketten för ansökan om fartygsstöd. Ansökningsperioden är 15 januari–15 mars.

INGVAR KRONHAMN

Tre jubileer på Dalénmuseet i år

Historien har gett Dalénmuseet i Stenstorp tre stora jubileer 2019.

AGA-spisen fyller 90 år, AGA-bilen 100 år och Gustaf Dalén själv 150 år.

Vi har planerat flera jubileumsaktiviteter sedan minst ett halvår tillbaka, säger vice ordförande Mikael Hildingsson.

Det blir extra festligt på Dalénmuseet när det är inte mindre än tre jubileer samma år.

Dalénmuseet i Stenstorp, i Falköpings kommun, berättar om byns store son, nobelpristagaren, uppfinnaren och företagsledaren Gustaf Dalén. 2019 är det 150 år sedan den lille bondpojken kom till världen i den västgötska myllan. Under sin livstid kom han att se till att fyrarna började blinka och därmed säkra sjöfarten och de människor som var beroende av den. För detta tilldelades han nobelpriset i fysik 1912. Han är fortfarande den ende nobelpristagaren som är född och uppvuxen i Västra Götaland.

Vi jobbar tillsammans med företaget AGA, familjen Dalén, Falköpings kommun och Trafikverket för att ordna med saker som kommer att förändra intrycket kring Dalénmuseet. Vi väntar på att alla bitar ska falla på plats, och i slutet av april kommer det vara invigning av jubileumsåret, säger vice ordförande Mikael Hildingsson.

Innan dess blir det konstutställning i den ”Påsk-runda” som arrangeras på Falbygden. Konstnären Dana Ingesson har tidigare visat sina tavlor på Louvren i Paris, i Milano och i New York. Men nu är det lilla Stenstorps tur!

100-årig bil

För 100 år sedan rullade den första AGA-bilen ut från en fabrik i Berlin, när AGA ville göra en produkt som ersatte det som försvann i och med att första världskriget tog slut. Bilen finns idag i en handfull exemplar i Sverige, varav en på Dalénmuseet i Stenstorp.

Gustaf Dalén föddes i Stenstorp för 150 år sedan

ARKIVBILD

Men det vill sig inte bättre än att den är bredare än vad dörren är, så det går inte att ta ut den utan att bygga om hela museet. I stället lånar vi hit den AGA-bil som företaget har på Lidingö, och vi planerar att sälja biljetter till åkturer med den enda rörliga AGA-bil som vi känner till. Det ser vi fram emot tillsammans med veteranbilsintresserade och andra besökare i början av juni, berättar Hildingsson.

Ett annat år hade det varit ovanligt stort att fira den berömda AGA-spisens 90-årsjubileum, och då fanns idén om att låna in en nytillverkad spis att visa ihop med den gamla. Men när museets ideella krafter började efterforska det visade det sig att det idag inte finns någon försäljning av AGA-spisar i Sverige.

Då hade vi fått importera en och det kändes som en för stor uppgift och kostnad när vi har så mycket annat att fira i år, säger Hildingsson och avslutar:

Vi hälsar alla våra kollegor välkomna till oss detta speciella år. Vi samarbetar med Gunvor Johdets Bonadssamling i huset intill, och restaurang Fyrvaktaren – så det går att göra en heldag i Stenstorp.

TEXT & FOTO ELIN ANDERSSON

Storytelling på Linn museet i Kville

Unga Vårdar på Linn museet sommaren 2018, i projektet deltog Alma Kalmar, Alma Hajum, och Elvira Toreld

Föreningen Bohuslin, som driver Linn museet i Kville, har tidigare arbetat med ungdomar på sommaren. I och med projektet Unga Vårdar kunde föreningen anställa tre ungdomar och en kommunikatör, varpå museet kunde nå ut och erbjuda besökarna en extra upplevelse. Detta är deras berättelse:

För oss var detta det första året som vi har haft ungdomar anställda. Efter att vi i styrelsen bestämt oss fick vi reda på att vi skulle få ett ekonomiskt stöd, dels från Innovatum och dels från Fyrbodal. Ni kan tro att vi gick igång med uppgiften med en trygg förvisning ekonomiskt.

Vi hittade snart tre 15-åringar från Kville med omnejd. Alma Kalmar, Alma Hajum och Elvira Toreld. I mars träffades vi första gången med teaterpedagog Eva Dahl-Norlind och jag, Agneta, skrev ett storytelling-manus med utgångspunkt från flera källor.

Eva och flickorna tränade sedan tillsammans 17 timmar under våren och försommaren. Jag kom in då och då i processen med glada kunskaper – tillrop och synpunkter.

Resultatet blev en levande guidning om hur linet odlades, skördades och bearbetades och flickorna har klarat uppgiften strålande.

Vi tog hjälp av ett redovisningsföretag att hjälpa oss med arbetsgivaravgift och skattedeklaration. Så vår kassör kunde sova gott om natten och inte oro sig över blankettskrivandet.

Vi satsade också på att ta in Hilal Suboh som kan marknadsföring på sociala medier. Tillsammans med mig som tog bilder och filmade gjorde vi en drive på Facebook med spridningsområde Västra Götaland.

I slutet av sommaren hade vi haft 425 guidningar mot 256 året innan – alltså dubbelt så mycket. Vi har fått fantastiska lovord från våra besökare och gästboken är full med glada och förtjusta besökare. Våra besökare har också visat sitt intresse genom att handla mer. Trots det varma badvädret har vi haft ungefär 800 besökare, 100 fler än året innan.

Det är roligt för mig som ordförande och som har trott på detta som en möjlig utvecklingsväg för oss. Att hela styrelsen är över måttan nöjda och glada över hur detta provår har gått. Alla som har samarbetat med ungdomarna känner att vi gör något gott.

**TEXT OCH FOTO AGNETA EKMAN WINGATE
ORDFÖRANDE I BOHUSLIN**

Grynkorvstillverkning i Hembygdsparken Haraberget

Hembygdsparken Haraberget är ett av regionens större friluftsmuseer. Parken omfattar 15 byggnader inklusive verkstad och garage. De flesta är ditflyttade med början 1945 till och med 1995. I de flesta fall har byggnaderna räddats från förgängelse, i och med väg och järnvägs-byggen eller ägarskifte och/eller hot om rivning på grund av långt gånget förfall.

Det är bostadshus från olika tidsperioder, men även ladugård, smedja, paviljong, transformator samt troligtvis Sveriges äldsta järnvägsstation. Byggnaderna visar på ett tydligt sätt ett äldre byggnadsskick och olika byggnadstraditioner i Herrljungatrakten. Det är också en anledning till Herrljunga Hembygdsförenings intresse för hantverk, arbete och gamla tekniker.

Vår hembygdsförening har tidigare år – i likhet med Grynkorvens vänner – bjudit in till ett evenemang med grynkorvsprovning i fokus. När evenemanget började närma sig ville vi nu bredda evenemanget och även sprida kunskanden om hantverket bakom grynkorven och den västgötska anrättningen av ”trötabullar”.

Förr i tiden skulle inget gå till spillo. När grynkorvssmeten började tryta och inte räckte till en hel korv så stektes återstoden av smeten till trötabullar. Idag börjar vi återigen tänka i samma banor – vi vill ta till vara på allt och inte låta något gå till spillo – utifrån tesen om det ”hållbara samhället”. Vad är då bättre än grynkorv och trötabullar?

Med inspiration av gamla tider, den gamla goda köttkvarnen, vårt härliga kök i kaffestugan på Haraberget och en massa erfarenheter på området, bjöd hembygdsföreningen in till en studiecirkel med grynkorvsmästaren Rolf Lundin som cirkelledare.

Rolf kom laddad med fläskkött, späck, korn-gryn, kryddor, svinfjälster och tillbehören till grynkorvskvällen – rotmos, klassiska såser, pilsner och mineralvatten. Cirkelgänget tillagade grynkorv till kvällen och till frysboxarna till hela dussinet av deltagare.

Cirkeln avslutades med en bjudning för alla grynkorvsvänner i bygden. Efter kvällen gick vi alla hem med nya kunskaper, delade recept och nya tekniker att knyta grynkorv och tillaga trötabullar.

TEXT & FOTO MONICA NYVALLER

Bilderna visar från ovan till höger; Bild 1, Annica Johansson och Anne-Marie Lundblad. Bild 2, Angela Holm i bakgrunden och Sally Dorbell i förgrunden. Bild 3, Rolf Lundin och Sally Dorbell. I bakgrunden Lollo Sandquist som övervakar trötabullarna i ugnen

Garnisonsmuseet Skaraborg

Ett av Sveriges äldsta försvarsmuseer för landets landskapsregementen

Det började en gång, på 1880-talet, i mässen vid Skaraborgs regemente på Axevalla hed. Det var kaptenen Carl af Geijerstam som ville bevara historien för Skaraborgs regemente, I 9. Han hade i ett av regementets förråd funnit ett stort antal mössplåtar från 1790 års manskapsmössor, dessa blev grundplåten till nuvarande Garnisonsmuseum Skaraborg.

När Skaraborgarna flyttade till Skövde 1913 var det självskrivet att det då samlade materialet som fanns på Skaraborgsmässen skulle med. Det blev då dessutom möjligt för den menige soldaten att se materialet. Regimentet inköpte det lilla soldattorpet som fanns i Brodetorps socken och flyttade detta 1919 till Skövde och Regementsparken, mellan kasernerna och järnvägen.

Därefter fanns i 105 år Regementsmuseet på olika ställen vid regementet. Det var i, förutom soldattorpet, olika förrådsbyggnader, eller som när regementet firade 350 år 1981, i självaste Kungshuset. Även detta flyttades 1919 från Axevalla hed in till staden.

När sedan Statskontoret 1995 kom med föreskrifter om

hur traditionsverksamheten på militära orter skulle organiseras, fattade de militära cheferna vid Skövde garnison beslutet att slå samman regementsmuseerna vid Trängregementet med regementsmuseet vid Skaraborgs regemente, till en byggnad i Skövde.

En ny statlig utredning i början av 2000-talet fastslog dock att försvaret genom överförande av medel till kulturdepartementet helt skulle lämna traditionen och historia till det civila samhället att sköta. Vid Armémuseum bildades då SMHA, Sveriges militärhistoriska arv, med tjugotalet museer runt om i landet.

Efter vissa diskussioner kom då Garnisonsmuseet Skaraborg till. Placeringen var mitt i garnisonen i Skövde. Dessa lokaler visade sig dock för dyra och inte ändamålsenliga för en vidareutveckling av traditionsverksamheten. Vi fick därför söka efter nya lokaler och landade i nuvarande byggnader i Axvall som inköptes av föreningen Garnisonsmusei Vänner som driver museet sedan 2005.

Sedan sju år tillbaka har medlemmar i föreningen lagt ner totalt ca 20 000 timmar på att iordningställa de båda lägerhyddorna från 1903. De inköptes 2007 av föreningen till det som i dag är Garnisonsmuseet Skaraborg. De första åren, efter att föreningen inköpt byggnaderna, var arbetet helt inriktat på att både invändigt som utvändigt iordningställa dessa till användbart skick. Detta var klart under försommaren 2018 varför museet med pompa och ståt kunde invigas Nationaldagen nämnda år.

Numera har museet öppet enligt tider som finns på hemsidan www.garnisonsmuseet.se. På grund av att museets lokaler ännu ej hunnit bli ordentligt isolerade har museet stängt under årets vintermånader, från november till februari. Då tar man endast, efter förbeställning, emot grupper på mer än 10 personer.

Från 1 mars till 1 juni och från 1 september fram till 1 november har museet öppet varje måndag. Utöver dessa tider kan det förekomma att Garnisonsmuseet Skaraborg har öppet andra tider, som man kan följa genom att gå in på museets hemsida. Där annonseras även museets föredragskvällar "Museiprat".

Museet som i två byggnader visar försvarets inverkan på det västsvenska civila samhället har under senaste året haft en stor besöksstillströmning. Delvis genom att det för många släkt- och hembygdsforskare blivit ett eldorado när det gäller att söka sina rötter bland manskapet om varit soldater i Yngre indelningsverket.

Museet visar "Den lilla soldaten i det stora försvaret" och hur detta påverkat samhället, inte enbart på den plats där förbanden varit förlagda. Det är hela Västsverige som påverkats av verksamheten.

Med en databas på 510 000 indelta soldater från Norrland till Skåne är det många forskare som söker sig till museet för att söka sina rötter och bakgrund.

Har Du en soldat som hört till Yngre indelningsverkets organisation kan också Du från museets hemsida klicka Dig vidare till Centrala Soldatregistrets databas och söka honom där, Eller gå direkt till Soldatregistrets hemsida och sök Din historia.

TEXT & FOTO BJÖRN LIPPOLD

Fullsatta tomtetåg i Munkedal

Museiföreningen Munkedals Jernväg körde tio fullsatta "tomtetåg" på sin smalspåriga järnväg.

Lördag 1 december kördes fem avgångar varje hel timma med start kl 13.00. Söndag 2 december startade man kl 12.00 med fem avgångar varje hel timma.

I varje tåg fanns 70 bokningsbara platser, 20 platser gick att köpa på plats. Varje tåg passerade tomtens boställe i en skogsdunge, där tomtefar och tomtemor vinkade till de förtjusta resenärerna.

Framme i Tomtebo (järnvägens museilokal) väntade kaffe, glögg, pepparkakor och gottepåsar till de minsta samt möjlighet att i lugn och ro och god värme se järnvägens utställning.

–Tomtetågen har blivit en allt viktigare aktivitet för oss, säger museijärnvägens ordförande Thomas Lange. De två dagarnas tio körningar ger oss en stor del av hela årets besöksantal. Och det innebär en påminnelse till bygdens folk att komma tillbaka för nya upplevelser under sommaren.

TEXT KARIN BLOMSTRAND

Klart för avgång! Tomtetåget med förväntansfulla resenärer, några med facklor i handen.

FOTO HEIDI TURESSON

Kurser

Få hjälp med att presentera ditt besöksmål – Workshop

Välkomna på en övningsdag där ni får möjlighet att lära er att presentera ert besöksmål till olika målgrupper.

Under dagen kommer vi att praktiskt öva tillsammans, på hur du enkelt och kärnfullt hittar det unika och det som tydligt presenterar er plats – så besökare vill komma till just er!

Målet med dagen är att ni ska få hjälp med att ta fram en kort presentation som ni kan använda er av för att på ett professionellt sätt kunna sälja er verksamhet till turismaktörer i er närhet.

Kursen riktar sig till bland annat föreningar som vill få hjälp med att hitta bästa möjliga beskrivning av sin plats och upplevelse i ett möte med turismaktörer.

Utbildningen är kostnadsfri. Ni får med fördel komma flera deltagare från samma förening.

Tid: Tisdagen den 26 februari, kl 10-15

Plats: Borås Textilmuseum

Sista anmälningdag: 22 februari

För anmälan eller frågor, kontakta Elin Sörensson, Innovatum. elin.sorensson@innovatum.se

Värdskap Västsverige – en digital värdska- psutbildning

Turistrådet Västsverige har tagit fram en digital värdska-
psutbildning som vänder sig till dig som arbetar inom
den västsvenska besöksnäringen.

Platsen, naturen, maten och aktiviteterna påverkar vart vi
väljer att resa, men vi reser också för att träffa nya män-
niskor. Det är mötet med människor som skapar beståen-
de intryck och påverkar hur vi väljer att prata om platsen
med andra, rekommendera, stanna längre och återvända.

Värdskap Västsverige vänder sig till dig som kanske re-
dan har stor vana av att möta gäster i ditt arbete, eller till
dig som är helt i din roll.

Värdskap Västsverige är digital och du gör den vid din
dator eller läsplatta. Utbildningen tar ca en timme och
varvar övningar med reflektioner och fakta, och du möter
både värdar och gäster som ger sin syn på värdska-
p. Efter avslutad utbildning genomgår du ett kunskapsprov och
får därefter ett diplom.

Du anmäler dig genom att kontakta din lokala turistorga-
nisation. Du kan också kontakta Turistrådet direkt genom
att mejla; vardskap@vastsverige.com.

Utbildningen är kostnadsfri.

Läs mer på <https://www.vastsverige.com/turistradet-vastsverige/artiklar/wardskap-vastsverige/>

Mobila utställningsprodukter och upplevelser – Workshop

Vi människor upplever saker med våra sinnen och ett
besök på ett museum engagerar oftast flera av våra sin-
nen. Men den känslan kan vara svår att förmedla när man
marknadsför sitt besöksmål utanför museets väggar, till
exempel på en mäs-
sa eller ett evenemang, såsom Arbets-
livsmuseernas Dag.

Nu har ni möjlighet att delta i en workshop där ni kan få
inspiration för att hitta mobila och flexibla aktiviteter och
utställningsprodukter som gör att människor kan få en
upplevelse och en känsla av ert besöksmål redan innan
de kommer dit. Ni får också chans att lära er mer om
hur man inreder sin monter, hur man riktar sig till olika
målgrupper och vad som är bra att tänka på när man ska
marknadsföra sig på andra platser.

Att kunna visa upp sin verksamhet på publika aktiviteter
på ett bra och kreativt sätt, leder till mer uppmärksamhet
och också fler besökare.

Dagen kommer innehålla inspiration och workshop där
ni får möjlighet att utveckla idéer och förslag utifrån en
egen verksamhet, tillsammans med andra deltagare, våra
kursledare Henrik Wallin Pérez och Susanna Wallin.

Henrik Wallin Pérez och Susanna Wallin har arbetat med
event under många år och tillsammans driver de Venga
Vamos Event AB. Bland företagets uppdrag ingår att ar-
rangera mässor, byggnation av monstrar samt aktivering.
Under workshopen delar de med sig av råd och tips om
hur ni kan skapa en så lyckad mässmonter som möjligt!
Utbildningen är kostnadsfri. Ni får med fördel komma
flera deltagare från samma förening.

Tid: Torsdagen den 7 mars, kl 9-12

Plats: Innovatum Science Center

Sista anmälningdag är 28 februari.

Kurserna genomförs av Venga Vamos Event AB i samar-
bete med NAV och Prisma Västra Götaland.

För anmälan eller frågor, kontakta Elin Sörensson, Inno-
vatum. elin.sorensson@innovatum.se

Varmt välkomna!

